

५७ मेगावाट बिजुली थपियाे, विद्युत् पहुँच प्राप्त जनसङ्ख्या ३ प्रतिशतले बढ्याे

काठमाडौं । प्रतिनिधिसभाको अर्थ समितिले चालु आर्थिक वर्षको बजेट कार्यान्वयन अवस्था र आगामी आवको बजेट तयारी सम्बन्धमा विभिन्न मन्त्रालयसँग छलफल गरेको छ । समितिले आज ऊर्जा, जलस्रोत तथा सिँचाइ र खानेपानी मन्त्रालयसँग सो विषयमा छलफल गरेको हो ।

बैठकमा मन्त्रालयको ऊर्जातर्फका सचिव दिनेशकुमार घिमिरेले मन्त्रालयको प्रगति विवरण र आगामी बजेटका प्राथमिकताबारे जानकारी गराए । उनले चालु आवमा ५७ मेगावाट जलविद्युत् थप भएको र राष्ट्रिय प्रसारण प्रणालीबाट विद्युत् पहुँच प्राप्त जनसङ्ख्या ३ प्रतिशत थप भएको बताए । सचिव घिमिरेले आगामी आवमा जलाशयमा आधारित विद्युत् परियोजनाको निर्माण, प्रसारण लाइन विस्तार, विद्युत् उपभोग विस्तारलगायत कार्यक्रम प्राथमिकतामा रहने समेत जानकारी गराए ।

त्यसैगरी मन्त्रालयको सिँचाइअन्तर्गतका सचिव मधुसुदन अधिकारीले चालु आवमा सिँचित क्षेत्र विस्तार करीब १५ हजार हेक्टरमा थप भएको, ठूला तथा मझौला नदीमा तटबन्ध निर्माण ३८ किमी उपलब्धि भएको, ११० मौसम मापन केन्द्रमध्ये छ वटालाई स्वचालित गर्ने काम भएको र १४१ जलमापन केन्द्रमध्ये यस आवमा आठ वटालाई स्वचालित गर्ने काम सम्पन्न भएको जानकारी दिए ।

आजै बैठकमा खानेपानी सचिव माधव बेल्वासेले मन्त्रालयका प्रगति र आगामी आवका मन्त्रालयका प्राथमिकताबारे जानकारी गराउनुभएको थियो । मेलम्ची खानेपानी आयोजनाको दोस्रो चरणको लागि खरीद प्रक्रिया पूरा गरी निर्माण कार्य शुरु गर्ने, काठमाडौं उपत्यका खानेपानी सुधार आयोजना दोस्रो चरणको वितरण प्रणालीको काम शुरु गर्नेलगायत आगामी बजेटको प्राथमिकता रहेको खानेपानी मन्त्रालयले जनाएको छ ।

समिति सभापति कृष्णप्रसाद दाहालको अध्यक्षतामा भएको बैठकमा सांसदहरुले आगामी बजेटमा जनताका आवश्यकतालाई सम्बोधन गर्ने, बजेट कार्यक्रमलाई थप प्रभावकारी बनाउने, बेरुजु घटाउने, चालु आयोजनालाई समयमै सम्पन्न गर्नेलगायत विषयमा विभिन्न सुझाव दिनुभएको थियो ।

समितिले यसअघि अर्थ, भौतिक तथा यातायात, शहरी विकास मन्त्रालय तथा राष्ट्रिय योजना आयोग र महालेखा परीक्षकको कार्यालयसँग पनि चालु आवको बजेट कार्यान्वयन अवस्था र आगामी आवको बजेट

तयारी सम्बन्धमा छलफल गरिसकेको छ । समितिले आगामी बैठकमा बाँकी मन्त्रालयसँग पनि सो विषयमा छलफल गर्ने जनाएको छ । रासस

श्रोत : ऊर्जा खबर, २०७८/१/५

बर्दघाट-सर्दी डबल सर्किट प्रसारण लाइन पूरा हुँदै

काठमाडौं । निर्माणाधीन १३२ केभी बर्दघाट-सर्दी डबल सर्किट प्रसारण लाइन ९० प्रतिशत पूरा भएको छ । नेपाल विद्युत प्राधिकरणले निर्माण गरिरहेको लाइनको काम अन्तिम चरणमा पुगेको हो ।

होइसी शिवम सिमेन्टमा दिगो र गुणस्तरीय विद्युत सेवा दिन तथा स्थानीय क्षेत्रमा विद्युतीकरण गर्न निर्माण भइरहेको प्रसारण लाइनको ४० वटा टावर ठड्याइसकिएको आयोजना प्रबन्धक हरि पाण्डेले बताए । उनका अनुसार २० किलोमिटर लामो प्रसारण लाइनमा ६७ वटा टावर निर्माण हुँदैछन् ।

अहिले प्रसारण लाइनको रुट पर्ने ४ ठाउँमा टावरको जग खन्ने काम भइरहेको छ । 'प्रसारण लाइनको निर्माण अब सकिने लागेको छ,' उनले ऊर्जा खबरसँग भने, 'टावर ठड्याएका ठाउँमा तार सुरु गरिसकेका छौं ।' उनले बाँकी काम सम्पन्न गरेर जेठदेखि प्रसारण लाइन सञ्चालनमा आउने दाबी गरे ।

प्रसारण लाइनको रुट पर्ने केही स्थानमा स्थानीयबासीको अवरोधले तार तान्न समस्या भएको पनि उनले बताए । स्थानीय अवरोधकै कारण तार तान्ने काम सुस्त हुन पुगेको छ ।

प्रसारण लाइनको रुटमा पर्ने ५ हजार ६ सय रुख कटान गर्नुपर्नेमा २ हजार ७ सय वटा रुख काटिएको छ । प्रसारण लाइनको तार मुनि पर्ने जग्गाको क्षतिपूर्ति निर्धारण गर्ने काम पनि अन्तिम चरणमा पुगेको छ ।

अबको एक साताभित्र क्षतिपूर्ति निर्धारण गरी वितरण सुरु गर्ने तथा प्रसारण लाइनको तार तान्न कार्यलाई तिव्रता दिइने आयोजनाले जनाइएको छ । लाइन सम्पन्न गर्न ५० करोड रुपैयाँ लागत अनुमान गरिएको छ ।

प्रसारण लाइन सम्पन्न भई सञ्चालनमा आएपछि एउटा सर्किटबाट होइसी शिवम सिमेन्ट र अर्को सर्किटबाट स्थानीय क्षेत्रमा विद्युत वितरण गरिनेछ । नवलपरासी सुस्ता पश्चिममा करिब २ वर्षदेखि सिमेन्ट उत्पादन गरिरहेको उद्योगले अहिलेसम्म राष्ट्रिय प्रसारण प्रणालीको विद्युत सेवा पाउन सकेको छैन ।

२०७५ साल असारदेखि सिमेन्ट उत्पादन सुरु गरेको उद्योगले आफैं विद्युतको वैकल्पिक व्यवस्था गरेको छ । ५० मेगावाट विद्युत आवश्यक पर्नेमा १२ मेगावाट विद्युत उद्योगको भट्टीको तापबाट उत्पादन गरेर खपत गरिएको छ भने बाँकी विद्युतका लागि थर्मल प्लान्ट राखिएको छ ।

श्रोत : अनलाइन खबर, २०७८/१/५

माथिल्लो तामाकोसीको विद्युत् उत्पादन वैशाखभित्रै : उर्जा सचिव

५ वैशाख, काठमाडौं । माथिल्लो तामाकोसी जलविद्युत् आयोजनाले वैशाखभित्रै विद्युत् उत्पादन सुरु गर्ने भएको छ ।

संसदको अर्थ समितिको आइतबारको बैठकमा उर्जा, जलस्रोत तथा सिंचाइ मन्त्रालयका सचिव दिनेशकुमार घिमिरेले वैशाख महिना भित्रै पहिलो युनिटबाट विद्युत् उत्पादन सुरु हुने जानकारी गराएका हुन् ।

उनले पहिलो युनिटबाट वैशाखभित्रै ७६ मेगावाट विद्युत् उत्पादन गर्ने गरी काम तीब्र पारिएको बताए । उनले भने, 'आजको स्थितिमा भटिकल स्ल्याब सबै सकिएको अवस्था छ र संक्षेपमा भन्दा वैशाखभित्रै ७६ मेगावाटको युनिट सञ्चालन सुनिश्चित भएको छ ।' उनका अनुसार जेठ, असार, साउन र भदौ महिनामा क्रमशः उत्पादन थपिँदै लगिने छ । यसरी आगामी भदौ महिना भित्रमा माथिल्लो तामाकोसीबाट ४ सय ५६ मेगावाट विद्युत् उत्पादन भइसक्ने पनि सचिव घिमिरेले बताए ।

उनले भने, 'हामी वैशाख भित्रमा पहिलो युनिट र लगातार जेठ, असार, साउन, भदौ हुँदै हरेक महिना थप ७६ मेगावाट थप्दै भदौसम्ममा कुल ४ सय ५६ मेगावाट विद्युत् सिस्टममा ल्याउँछौं ।'

नेपाल विद्युत् प्राधिकरणका कार्यकारी निर्देशक हितेन्द्र देव शाक्यले समय तालिका अनुसार जेठ २ गते माथिल्लो तामाकोसीबाट विद्युत् उत्पादन सुरु गर्ने योजना रहेपनि वैशाख ३१ गतै नै पहिलो युनिटबाट उत्पादन सुरु गर्ने गरी काम भइरहेको बताए । वैशाख २० गते पहिलो युनिट घुमाउने तालिका रहेपनि एक/दुई दिन अगाडि नै घुमाउन सक्ने सम्भावना भएको उनले बताए । उनले भने, 'वैशाख २० गते पहिलो मेसिन घुमाउँछौं । त्यसमा पनि सबै कुराले साथ दियो भने एक/दुई दिन अगाडि आउन सक्छ तर अहिले २० गते भनेका छौं । त्यसपछि उत्पादन सुरु गर्ने त्यसको १३ देखि १४ दिन भनेको जेठ २ गते हो ।'

आयोजनाको काममा ढिलाइ भएको भन्ने भएपछि आफू एक/दुई दिन अघि मात्रै आयोजना स्थलको अनुगमनमा पुगेको बताउँदै शाक्यले अहिलेकै गतिमा काम भएमा समयमै आयोजना सम्पन्न हुने बताए । साउन मसान्तसम्ममा आयोजनाका ६ वटै युनिटबाट विद्युत उत्पादन सुरु भइसक्ने उनको भनाइ थियो ।

श्रोत : ऊर्जा खबर, २०७८/१/५

बाढीले क्षतिग्रस्त उपकरण फेरेर असारदेखि तल्लो खारेखोलाबाट विद्युत उत्पादन

काठमाडौं । दोलाखामा निर्माण भएको ११ मेगावाटको तल्लो खारेखोला जलविद्युत आयोजनाबाट आगामी असारदेखि विद्युत उत्पादन सुरु गरिने भएको छ । आयोजनाको विद्युत प्रवाह हुने १३२ केभी सिंगटी-लामोसाँघु प्रसारण लाइन पूरा हुन लागेकाले अबको ३ महिनाभित्र विद्युत उत्पादन सुरु गर्न लागिएको हो ।

प्रसारण लाइनको समस्याकै कारण आयोजनाको विद्युत उत्पादन तालिका पटक-पटक सँदै आएको थियो । गत बर्खामा खोलाको बाढी आयोजनाको विद्युतगृहमा बस्दा जडान भएका उपकरण क्षति पुगेकाले पनि विद्युत उत्पादनको तालिका प्रभावित हुँदै आएको थियो ।

विद्युतगृहमा नयाँ उपकरण आयात गरेर जडान गर्न लागिएको आयोजनाको प्रवर्द्धक युनिभर्सल पावर कम्पनीका सञ्चालक विनय भण्डारीले बताए । ‘एक वर्ष अघि नै आयोजनाको ९९ प्रतिशत निर्माण पूरा भइसकेको थियो,’ उनले **ऊर्जा खबर**सँग भने, ‘प्रसारण लाइनको समस्याले विस्तारै काम गरिरहेका थियौं । तर, गत वर्ष बर्खामा खोलाको बाढी विद्युतगृहमा पस्दा जडान भएका उपकरण क्षतिग्रस्त भएपछि फेरि नयाँ जडान गर्नुपर्ने देखियो ।’

उनले उपकरण आयातको क्रममा रहेकाले जडान पूरा गरेर परीक्षण थालिने बताए । नेपाल विद्युत प्राधिकरणले प्रसारण लाइन बैशाखभित्रै सञ्चालनमा ल्याउने भनेकाले तल्लो खारे पनि असारदेखि राष्ट्रिय प्रसारण प्रणालीमा जोडिने उनले बताए ।

उत्पादन हुने विद्युत सिंगटी सबस्टेसनमा जोडिनेछ । सबस्टेसनसम्म आवश्यक साढे ४ किलोमिटर प्रसारण लाइन कम्पनीले निर्माण गरेको छ ।

आयोजना सञ्चालनमा आएपछि सुख्खायाममा १ करोड १५ लाख २७ हजार २ सय किलोवाट र बर्खायाममा ५ करोड १२ लाख ४ हजार ५ सय ५१ किलोवाट गरी वार्षिक ६ करोड २७ लाख ३१ हजार ६ सय ५१ किलोवाट विद्युत उत्पादन हुनेछ ।

आयोजना पूरा हुँदा २ अर्ब ४ करोड रुपैयाँ खर्च हुने अनुमान छ । तर, प्रसारण लाइन र कोरोना (कोभिड-१९) महामारीका कारण निर्माण अवधि लम्बिँदा लागत बढ्ने सम्भावना देखिएको छ ।

श्रोत : नयाँ पत्रिका, २०७८/१/६

बक्यौता नतिर्ने उपभोक्तालाई थप विद्युत् नदिने प्राधिकरणको निर्णय

नेपाल विद्युत् प्राधिकरणले महसुल बक्यौता भएका उपभोक्तालाई थप विद्युत् नदिने निर्णय गरेको छ । त्यस्ता उपभोक्ताले थप विद्युत् माग गरेमा बक्यौता रकम र नियमानुसार थप दस्तुरसहित एक वर्षको बैंक ग्यारेन्टी लिएर मात्र विद्युत् दिने नेपाल विद्युत् प्राधिकरण सञ्चालन समितिको ८६०औं बैठकले निर्णय गरेको छ । प्राधिकरणले डेडिकेटेड फिडर र ट्रंक लाइनको बक्यौता नतिर्ने उद्योगी-व्यवसायीलाई लक्षित गरी यस्तो निर्णय गरेको हो ।

प्राधिकरणका अनुसार व्यवसायीबाट विद्युत् महसुलको ब्याजसहित करिब १४ अर्ब (१० अर्ब १४ करोड ब्याजबाहेक) रुपैयाँ बक्यौता उठाउन बाँकी छ । सञ्चालक समितिका सदस्य कपिल आचार्यका अनुसार प्राधिकरणको विद्युत् महसुल संकलन विनियमावलीअनुसार यस्तो निर्णय गरिएको हो । 'नियमावलीअनुसार सर्वसाधारणदेखि व्यवसायीसमेतमा यो नियम लागू हुन्छ,' उनले भने । १ वर्षको बैंक ग्यारेन्टी लिएर मात्र विद्युत् थप गर्ने निर्णय भने प्राधिकरणको नयाँ व्यवस्था हो । नियमावलीमा कतै पनि बैंक ग्यारेन्टी लिएर विद्युत् थप गर्ने व्यवस्था छैन । यो व्यवस्था बक्यौता तिर्नका लागि बाँकी रहेको रकमका लागि ल्याइएको देखिन्छ ।

व्यवसायीले भने प्राधिकरण सञ्चालक समितिले गरेको निर्णयको विरोध गरेका छन् । उनीहरूले महसुल तिर्न नै बाँकी नहरेको र महसुल तिर्न बाँकी भए प्रमाण दिन पनि आग्रह गरेका छन् । अर्कोतर्फ अहिले डेडिकेटेड फिडर र ट्रंक लाइनको बक्यौता रकमको विषय सर्वोच्च अदालतमा विचाराधीन भएकाले पनि त्यसबारेमा निर्णय गर्नु गलत रहेको नेपाल उद्योग वाणिज्य महासंघका पूर्वअध्यक्ष पशुपति मुरारकाले बताए । 'विद्युत् दिने एउटा मात्र निकाय प्राधिकरण भएकाले पनि अहिले व्यवसायीमाथि एकोहोरो प्रहार गरिरहेको छ,' उनले भने । प्राधिकरणले बिल पठाउँदैमा त्यो बक्यौता नै भन्न नमिल्ने उनको भनाइ छ ।

महसुल बक्यौताको विषय अहिले उठाएर विद्युत् थप नदिनु गलत रहेको व्यवसायीहरूको भनाइ छ । नयाँ विद्युत् थप गर्ने विषयलाई छुट्टै नियमित कामका रूपमा लिनुपर्ने र अदालतमा विचाराधीन विषयलाई अन्तिम पैसलापछि किनारा लगाउनु उपयुक्त हुने पूर्वअध्यक्ष मुरारकाको भनाइ छ ।

नेपाल विद्युत् प्राधिकरण र व्यावसायिक घरानाबीच पछिल्ला २ वर्षदेखि डेडिकेटेड फिडर र ट्रंक लाइनको बक्यौता रकम उठाउनेबारे विवाद चलिरहेको छ । ब्याजसहित करिब १४ अर्ब (१० अर्ब १४ करोड ब्याजबाहेक) रुपैयाँ बक्यौता उठाउन संघीय संसद्को सार्वजनिक लेखासमितिले डेडिकेटेड फिडर र ट्रंक लाइनको बक्यौता रकम महिना दिनभित्र ब्याजसहित असुल्न सरकारलाई निर्देशन दिएको छ । समितिले गठन गरेको उपसमितिको अध्ययन प्रतिवेदनमा आधारित भएर निर्देशन दिएको हो ।

तर, प्राधिकरणले साउनदेखि किस्तामा बक्यौता उठाउने निर्णय कार्यान्वयन गर्ने तयारी गरिएको जानकारी दिएको छ । सार्वजनिक लेखासमितिले निर्णय दिनुपूर्व नै माघ ११ मा बसेको प्राधिकरण सञ्चालक समिति डेडिकेटेड फिडर र ट्रंक लाइनको बक्यौता रकम उठाउने निर्णय गरिसकेको छ । त्यही निर्णयमा आधारित भएर साउनदेखि उद्योगीसँग किस्तामा बक्यौता महसुल असुल्ने तयारी भइरहेको प्राधिकरणका प्रवक्ता मदन तिमिसनाले बताए । विद्युत् प्राधिकरणको सञ्चालक समिति र प्राधिकरणका अधिकारीहरूले महिना दिनभित्र बक्यौता रकम उठाउन सक्ने सम्भावना नभएको बताएका छन् ।

श्रोत : काठमाडौं, २०७८/१/६

ऊर्जा र सिँचाइको बजेट खर्च निराशाजनक

ऊर्जातर्फ ३३ प्रतिशत मात्रै बजेट खर्च, जलस्रोत र सिँचाइतर्फ पनि ३० प्रतिशत मात्रै

काठमाडौं — चालु आर्थिक वर्षमा ऊर्जा तथा सिँचाइ मन्त्रालयको बजेट खर्च निराशाजनक देखिएको छ । संसदको अर्थ समितिमा आइतबार मन्त्रालयले पेस गरेको बजेट कार्यान्वयनको अवस्थाबारेको प्रस्तुतिमा ऊर्जातर्फ फागुन मसान्तसम्म ३३ प्रतिशत मात्रै बजेट खर्च भएको जानकारी दिइयो । जलस्रोत तथा सिँचाइतर्फ चैत २४ सम्मको बजेट खर्च पनि ३० प्रतिशत मात्रै छ ।

ऊर्जा तथा जलस्रोत मन्त्रालयअन्तर्गत सञ्चालित प्रायः ठूला परियोजनाको पुँजीगत खर्चको अवस्था पनि निराशाजनक छ । चालु आर्थिक वर्षमा ऊर्जा विकास क्षेत्रअन्तर्गत ७२ अर्ब ६० करोड ३३ लाख खुद बजेट रहेकामा फागुन मसान्तसम्म २४ अर्ब १४ करोड मात्रै खर्च भएको मन्त्रालयको तथ्यांक छ । यो खुद बजेटको ३३ दशमलव २५ प्रतिशत मात्रै हो ।

बूढीगण्डकी जलविद्युत् आयोजनाको खुद वार्षिक बजेट ८ अर्ब १ करोड रहेकामा आयोजनाअन्तर्गत १ अर्ब ३२ करोड मात्रै खर्च भएको मन्त्रालयले जनाएको छ । यो खुद बजेटको १६ दशमलव ४८ प्रतिशत हो । विद्युत् विकास दशकसम्बन्धी कार्ययोजनाका लागि साढे ७ करोड रुपैयाँ विनियोजन भएकामा साढे ४ प्रतिशत मात्रै रकम खर्च भएको मन्त्रालयको तथ्यांक छ । वैकल्पिक ऊर्जा प्रवर्द्धक केन्द्रको चालु आर्थिक वर्षको फागुन मसान्तसम्म वित्तीय प्रगति करिब ११ प्रतिशत मात्रै छ । केन्द्रको खुद वार्षिक बजेट करिब साढे ३ अर्ब रहेकामा फागुन मसान्तसम्म ३६ करोड ७७ लाख मात्रै खर्च भएको तथ्यांक छ ।

मन्त्रालयअन्तर्गतको विद्युत् विकास विभागको वित्तीय प्रगति पनि करिब १४ र नेपाल विद्युत् प्राधिकरणको ३८ दशमलव ५३ प्रतिशत छ । जलविद्युत् लगानी तथा विकास कम्पनी लिमिटेडको वित्तीय प्रगति शून्य रहेको मन्त्रालयको तथ्यांक छ । राष्ट्रिय प्रसारण ग्रिड कम्पनी लिमिटेडका लागि खुद वार्षिक बजेट ५० करोड विनियोजन गरिएकामा फागुन मसान्तसम्म करिब १० प्रतिशत मात्रै वित्तीय प्रगति भएको छ ।

सिँचाइतर्फका आयोजनाको बजेट कार्यान्वयनको अवस्था पनि निराशाजनक रहेको मन्त्रालयको तथ्यांकले देखाउँछ । जलस्रोत तथा सिँचाइ क्षेत्रका लागि चालु आर्थिक वर्षमा २६ अर्ब ६९ करोड विनियोजन गरिएकामा चैत २४ सम्म करिब ८ अर्ब १७ करोड मात्रै खर्च भएको छ । जलस्रोत तथा सिँचाइ क्षेत्रको वित्तीय प्रगति ३० प्रतिशत रहेको तथ्यांकमा उल्लेख छ ।

सिँचाइतर्फ सुनकोसी मरिन डाइभर्सन बहुउद्देश्यीय आयोजनाको वित्तीय प्रगति करिब १० प्रतिशत मात्रै छ भने भेरी-बबई डाइभर्सन बहुउद्देश्यीय आयोजनाको वित्तीय प्रगति २१ प्रतिशतमा सीमित रहेको मन्त्रालयले जनाएको छ । सिक्टा सिँचाइ आयोजनाको पुँजीगत खर्च करिब ३९ प्रतिशत रहेको मन्त्रालयको भनाइ छ । भारतीय अनुदान सहयोगमा सञ्चालित नदी नियन्त्रण आयोजनाको पुँजीगत खर्च डेढ प्रतिशत मात्रै छ । यसका लागि चालु आर्थिक वर्षमा १ अर्ब ५ करोड विनियोजन गरिएकामा डेढ करोड मात्रै खर्च भएको छ ।

ऊर्जा मन्त्रालयले चालु आर्थिक वर्षमा १६ सय मेगावाट विद्युत् राष्ट्रिय प्रणालीमा जोड्ने लक्ष्य राखेकामा फागुन मसान्तसम्ममा ५७ मेगावाट विद्युत् मात्रै राष्ट्रिय प्रणालीमा जोडिएको मन्त्रालयको तथ्यांक छ । यो वर्ष विद्युत् चुहावट पनि १४ दशमलव ५० प्रतिशतमा झार्ने लक्ष्य मन्त्रालयले तय गरेको थियो । तर हाल विद्युत् चुहावट १५ दशमलव २७ प्रतिशत रहेको मन्त्रालयले बताएको छ । यो आर्थिक वर्ष थप ४० जिल्लालाई पूर्ण विद्युतीकरण जिल्ला बनाउने लक्ष्य राखिएकामा यो वर्ष एक जिल्ला मात्रै पूर्ण विद्युतीकरण भएको मन्त्रालयले समितिमा प्रस्तुत गरेको तथ्यांकमा उल्लेख छ ।

चालु आर्थिक वर्षको ऊर्जा मन्त्रालयको बजेट कार्यान्वयनको अवस्था र आगामी वर्षको बजेटका विषयमा छलफलका लागि अर्थ समितिले ऊर्जा, जलस्रोत तथा सिँचाइ मन्त्रालयलाई बोलाएको थियो । समितिले विकासे मन्त्रालयसँग छलफलपछि आगामी बजेटको लागि एकमुष्ट निर्देशन दिने समितिका सचिव सुरेन्द्र अर्यालले जानकारी दिए ।

श्रोत : नागरिक, २०७८/१/७

नाका नखुल्दा अन्तरदेशीय प्रसारण लाइनको 'जोइन्ट क्रसिड पोइन्ट'

टुंग्याउन सकिएन

रसुवागढी नाकाबाट मानिसको आवतजावत खुला नहुँदा चीनसँगको पहिलो अन्तरदेशीय प्रसारण लाइनको 'जोइन्ट क्रसिड पोइन्ट' टुंग्याउन समस्या भएको छ। नेपाली पक्षले चीनतर्फ र चिनियाँ पक्षले नेपालतर्फ अध्ययन तथा अवलोकन गर्नुपर्ने भएपनि नाकाबाट आवतजावत हुन नपाउँदा समस्या भएको रातमाटे-रसुवागढी-केरुङ ४ सय केभी प्रसारण लाइन आयोजनाले जनाएको छ।

विश्वव्यापी फैलिएको कोरोना भाइरस (कोभिड-१९) का कारण एक वर्षदेखि नाकामा मानिसको आवतजावत रोकिएको छ। दुवै देशका प्राविधिकले स्थलगत रूपमा हेरेर क्रसिड पोइन्ट टुंग्याउन पर्ने आयोजना प्रमुख कोमलनाथ आत्रेयले बताए। 'सीमामा नेपालतर्फ जलविद्युत् आयोजना छ। चीनतर्फ भीर छ', उनले भने, 'दुवै देशको लाइनलाई सीमामा कहाँनेर जोड्ने भनेर अवलोकन गर्नुपर्छ।'

दुवै देशका प्राविधिकले फिल्ड भिजिट गरेर जोइन्ट क्रसिड प्वाइन्ट र कन्भटर स्टेसन कहाँ राख्ने भनेर टुंगो लगाउन पर्ने उनको भनाइ छ। उनका अनुसार नेपालतर्फ गर्नुपर्ने काम अन्तिम चरणमा पुगेको छ। अहिले आयोजनाले त्रिशूलीमा निर्माण हुने सबस्टेसनको खाका डिजाइन तयार पारेको छ। अब संयुक्त रूपमा गर्नुपर्ने काम मात्र बाँकी छ।

आयोजनाका अनुसार नाकाबाट आवतजावत हुन नपाउँदा संयुक्त रूपमा गर्नुपर्ने लोड फ्लो टेष्टको काम रोकिएको छ। टेष्टको काम सकिएपछि दुवैले संयुक्त रूपमा विस्तृत परियोजना प्रतिवेदन (डिपिआर) निर्माण गर्नुपर्ने हुन्छ। अहिले यी सबै काम रोकिएको छ। नेपाली पक्षले तेस्रो जोइन्ट टेक्निकल ग्रुपको बैठक हुने समय र स्थान पठाउन अनुरोध गरेकोमा चीनले चिनियाँ कम्युनिष्ट पार्टीको १०० औं वार्षिक उत्सवको अवसरमा बैठक राख्ने संकेत गरेको छ।

प्रसारण लाइन निर्माण कार्य अन्तर्गत यसअघि नेपाल र चीनमा निर्माण हुने सबस्टेसनका लागि स्थान छनोट गरिएको छ। नेपालतर्फ त्रिशूली र चीनतर्फ जिलोड काउन्टीमा सबस्टेसन निर्माण हुने आयोजनाले जनाएको छ। प्रसारण लाइनमा ५ हजार मेगावट विद्युत् प्रवाह हुने आयोजनाले जनाएको छ।

आयोजनाले अहिले चालु आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा प्रसारण लाइनको वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकन (इआइए) को काम गरिरहेको छ। दुई देशबीच विद्युत् आदानप्रदान गर्नका लागि नेपालतर्फ यसअघि नै लोड फ्लो टेष्टको काम सकिएको छ। चीनको स्टेट ग्रिड अफ चाइनाले चीनतर्फ लोड फ्लोको स्टडी गर्ने छ।

नेपाल विद्युत् प्राधिकरणको योजना तथा अनुगमन निर्देशनालयअन्तर्गत रहेको सिष्टम प्लानिङ डिपार्टमेन्टले एक महिना लगाएर लोड फ्लो टेष्ट गरेको थियो। नतिजा अनुसार अन्तरदेशीय प्रसारण लाइन निर्माण भएपछि नेपाल चीनबीच ३ हजार मेगावट विद्युत् आदानप्रदान गर्न सकिने देखिएको छ।

प्रसारण लाइन निर्माण भएपछि नेपालमा उत्पादन भएको विद्युत् चीनले खरिद गर्ने छ। प्रसारण लाइन निर्माण भएमा नेपालले बंगलादेशलाई समेत विद्युत् बेच्न सक्ने छ। नेपालतर्फ ४ सय केभी डबल सर्किट र चीनतर्फ ५ सय केभी डबल सर्किट लाइन हुने आयोजनाले जनाएको छ। चीनको केरुङदेखि नेपालको रातमाटेसम्म प्रसारण लाइन निर्माण हुने छ।

सम्भाव्यता अध्ययनको ड्राफ्ट रिपोर्ट २०७५ चैत ३ गते पेस भएको थियो। अध्ययन प्रतिवेदनमा टावर सङ्ख्या, टावर राखिने स्थान, खोला क्षेत्र, निकुञ्ज क्षेत्र, आवश्यक पर्ने जग्गा, घुमाउन पर्ने ठाउँलगायतको जानकारी समेटिएको छ।

अन्तरदेशीय प्रसारण लाइन ६ वर्षभित्र सक्ने लक्ष्य राखिएको छ। नेपाल विद्युत् प्राधिकरण अन्तर्गत रहेको आयोजना विकास विभागले यसको काम गरिरहेको छ। नेपाल-चीन पावर ग्रिड इन्टरकनेक्सन अन्तर्गत प्रसारण लाइनको अध्ययनका लागि २०७५ असार ६ गते दुई वर्षे सम्झौता भएको थियो।

प्रधानमन्त्री केपी शर्मा ओलीको चीन भ्रमणका क्रममा उक्त सम्झौता भएको हो। सम्झौतामा नेपालका तर्फबाट विद्युत् प्राधिकरणका तत्कालीन कार्यकारी निर्देशक कुलमान घिसिङ र स्टेट ग्रिडका कार्यकारी निर्देशक कोउ वीले बेइजिङमा हस्ताक्षर गरेका थिए।

चीन सरकारले बेल्ट एण्ड रोड इनिसेटिभअन्तर्गत सन् २०३० सम्ममा सातवटै महादेशमा प्रसारण लाइन विस्तार गर्ने नीति लिएको छ। चीन र नेपालबीच प्रसारण लाइन जोडिएपछि यसले भारत तथा मध्यएसियाली मुलुकलाई समेत जोड्छ।

श्रोत : ऊर्जा खबर, २०७८/१/७

२ सय ७० मेगावाट विद्युत बाँकेने प्रसारण लाइन सञ्चालनमा आउँदै

काठमाडौं । निर्माणाधीन १३२ केभी समुन्द्रटार-त्रिशूली डबल सर्किट प्रसारण लाइन अबको ३ सातामा सञ्चालनमा आउने भएको छ । निर्माण पूरा हुन लागेको प्रसारण लाइन बैशाख मसान्तभित्र सञ्चालनमा आउन लागेको हो ।

२०७३ कात्तिकदेखि निर्माण सुरु भएको प्रसारण लाइन साढे ४ वर्षमा पूरा भई सञ्चालनमा आउन लागेको आयोजना प्रमुख थर्कबहादुर थापाले बताए । उनका अनुसार प्रसारण लाइनको सबै ८४ वटा टावरको जग खनेर टावर ठड्याउने काम पूरा भइसकेको छ ।

‘प्रसारण लाइनको २६ किलोमिटरमध्ये २४ किलोमिटर तार तान्ने काम पनि सकिएको छ’ उनले ऊर्जाखबर सँग भने, ‘बाँकी २ किलोमिटरमा तार तान्ने काम भइरहेको सकिएपछि प्रसारण लाइन सञ्चालनमा आउँछ ।’ अबको २ सातामा तार तान्ने काम पनि पूरा हुने उनले बताए ।

प्रसारण लाइन अन्तर्गत पर्ने समुन्द्रटार सबस्टेसनको सबै काम पूरा गरी परीक्षण समेत सकिएको छ । यो प्रसारण लाइन आयोजना २०७७ बैशाखदेखि नै सञ्चालनमा ल्याउने तयारी थियो । तर, निर्माण पूरा भइसकेकाले एक वर्ष ढिला भएको हो । कोरोना (कोभिड-१९) महामारीको असरले लामो समय निर्माण प्रभावित हुँदा अवधि लम्बिएको हो ।

प्रसारण लाइन निर्माणका क्रममा स्थानीय अवरोधका कारण पनि केही समय काम प्रभावित हुन पुगेको थियो । स्थानीय समस्या समाधान गरेर निर्माण सुचारु गरिएको थियो ।

प्राधिकरणले त्रिशूली रसुवा र नुवाकोटमा निर्माणाधीन जलविद्युत आयोजनाको विद्युत प्रवाह गर्न यो प्रसारण लाइन निर्माण गरिरहेको हो । चीनको इटिडिआरएन सिसिसिई एफइपिडिसी जेभीले प्रसारण लाइन निर्माण गरिरहेको छ । प्रसारण लाइन पूरा गर्न १ अर्ब ५१ करोड रुपैयाँ लागत अनुमान गरिएको छ ।

यो प्रसारण लाइन सञ्चालनमा आउँदा करिब २ सय ७० मेगावाट हाराहारीमा विद्युत प्रवाह गर्न सकिने प्राधिकरणले जनाएको छ । यो प्रसारण लाइनमा जोडिने गरी अहिले ३५.३ मेगावाटका ७ जलविद्युत आयोजना निर्माणाधीन छन् ।

प्रसारण लाइन सञ्चालनमा आएपछि निर्माण पूरा भएको ५ मेगावाटको आँधीशक्ति जलविद्युत आयोजनाको विद्युती पनि यही प्रसारण लाइनमा जोडिनेछ । यी आयोजनाको विद्युत त्रिशूली ३ 'बी' हब सबस्टेसन हुँदै काठमाडौँ आइपुग्नेछ ।

श्रोत : ऊर्जा खबर, २०७८/१/७

गुणस्तरीय विद्युत् आपूर्ति तथा चुहावट कम गर्न ट्वीन कन्डक्टर प्रविधि कार्यान्वयन गरिँदै

काठमाडौं । नेपाल विद्युत् प्राधिकरणले गुणस्तरीय विद्युत् आपूर्तिमा देखिएको समस्या दीर्घकालीनरूपमा समाधान गर्दै चुहावटसमेत घटाउने उद्देश्यले ट्वीन कन्डक्टर प्रविधिको कार्यान्वयन सुरु गरेको छ । विद्युत्को लोड (माग) बढी भएका औद्योगिक वा गार्हस्थ क्षेत्र तथा जनघनत्व बढेर आपूर्तिमा देखिएको विचलन अन्त्य गर्न यो प्रविधि अपनाइएको हो ।

प्राधिकरणले यो प्रविधि अहिले जनकपुर, चितवन र बुटवलमा कार्यान्वयनमा ल्याइसकिएको छ । त्यहाँ सफल भएको हुँदा देशका अरू ठाउँमा पनि कार्यान्वयन गर्न प्राधिकरणका कार्यकारी निर्देशक हितेन्द्रदेव शाक्यले निर्देशन दिएका छन् । अहिलेसम्म भारतमा समेत कार्यान्वयनमा नआएको प्रविधि शाक्यकै पहलमा प्राधिकरणले सुरु गरेको छ ।

वितरण लाइन अर्थात् कन्डक्टर (तार) पातलो भएका ठाउँ, नयाँ पोल तथा तार विस्तार गर्न नसकिने क्षेत्र, जनघनत्व बढेका क्षेत्रमा अर्को नयाँ तार तान्न नसकिने तर लोड व्यवस्थापन गर्नुपर्ने लगायतका समस्या ट्वीन कन्डक्टर प्रविधिले समाधान गर्ने शाक्यले बताए । ‘लाइनहरू पातला भएर धेरै लोड लिन नसक्ने ठाउँमा ट्वीन कन्डक्टर राख्न सकिन्छ,’ उनले **ऊर्जा खबर**सँग भने, ‘यो काम मेरो व्यक्तिगत प्राविधिक सोच हो । जुन भारतमा पनि छैन । नेपालमा झन् हुने कुरै भएन ।’

एउटा कन्डक्टर विस्तार भइरहेको ठाउँमा जनताले अर्को ल्याउनै नदिने वातावरण देखिएको छ । त्यही ठाउँमा कन्डक्टर थपेर अर्थात् ट्वीन दुई वटा बनाएर लैजाँदा लागत कम लाग्ने र सट डाउन पनि कम हुने उनले बताए । उनका अनुसार कन्डक्टरलाई पिजी क्लाम्प (जोड्ने उपकरण) राखेर एउटै जस्तो बनाउन सकिन्छ । पोल थप्न पनि पर्दैन ।

‘४०-५० मिटरको दूरीसम्म पोल र इन्सुलेटरले भ्याउँछ । गर्न सकिन्छ भनेर प्रक्रिया अगाडि बढाइयो, डबल कन्डक्टर राख्न,’ उनले थपे, ‘समस्या आउँछ कि भनेर कर्मचारीहरू डराइरहेका थिए । आवश्यक पर्यो भने बीचमा एउटा पोल ठड्याइदिने तर राख्न सकिन्छ । राख्नुपर्छ भनेपछि काम अगाडि बढेको हो ।’

अहिले ३ ठाउँमा काम गरेर नतीजा राम्रो आएको पनि शाक्यले बताए । यसो गर्नासाथ चुहावट (लस) घट्दो रहेछ । जम्पर टुट्ने समस्या पनि कम हुँदो रहेछ । ट्वीन कन्डक्टर गरेको ठाउँमा जम्पर टुट्ने समस्या

हराएको सेवाग्राहीको प्रतिक्रिया आएको उनले बताए । गर्मीको महिनामा लोड बढिरहेको छ तर लस कम भइरहेको देखेर प्राधिकरण कर्मचारी तथा उद्योगीहरू खुसी भइरहेका छन् ।

चितवन क्षेत्रमा यो प्रविधि निकै प्रभावकारी भइरहेको भरतपुर वितरण केन्द्रका प्रमुख राजीव सिंहले बताए । ‘औद्योगिक फिडरमा ०५ (ओ पाइभ) लाई ट्वीन प्रविधिबाट अर्को त्यही क्षमताको कन्डक्टर थपेर क्षमता बढाइएको छ,’ उनले मंगलबार **ऊर्जा खबर**सँग भने, ‘दुई वटा कन्डक्टरलाई पिजी क्लाम्पले टाइअप (जोडेर) गरेपछि क्षमता बढ्छ र प्राविधिक चुहावट पनि कम हुन्छ ।’

सिंहका अनुसार अहिले यो प्रविधि भरतपुर महानगरपालिका वडा नम्बर ३ को नौघरेदेखि बाह्रघरे पुलसम्म १ किलोमिटर क्षेत्रमा विस्तार गरिएको छ । यस क्षेत्रमा ‘ओ पाइभ’ कन्डक्टर थियो । त्यसमा त्यही बराबरको अर्को कन्डक्टर थपेर ५० प्रतिशत कम खर्चमा क्षमता बढाइएको पनि उनले जानकारी दिए ।

भरतपुर वितरण केन्द्रले अब लोडको समस्या भएका जहाँ-जहाँ ‘ओ थ्री र ओ पाइभ’ कन्डक्टर छन् त्यहाँ क्रमैसँग ट्वीन कन्डक्टर राख्दै जाने योजना बनाएको छ । यसबाट ग्राहकले गुणस्तरीय विद्युत् उपभोग गर्न पाउने, चुहावट कम हुने र खर्च पनि बचत हुने देखिन्छ ।

ट्वीन कन्डक्टर प्रविधि र फाइदा

११ केभी वितरण लाइनमा विस्तार गरिएको एउटा तार अर्थात् कन्डक्टरमा सोही क्षमताको अर्को तार थपेर जोडी क्षमता बढाउनु नै ट्वीन कन्डक्टर प्रविधि हो । मानौं, कुनै वितरण लाइनको तार ‘ओ पाइभ’ क्षमताको छ । त्यसमा सोही क्षमताको अर्को तार जोड्ने हो । जोड्नलाई पिजी क्लाम्प भन्ने बाँध्ने उपकरण हुन्छ ।

वितरण लाइनको क्षमता भने ठाउँ, ग्राहक वा क्षेत्रअनुसार जुनसुकै पनि हुन सक्छ । यसरी तारको क्षमता बढाउँदा यसबाट साविकको भन्दा बढी विद्युत् प्रवाह गर्न सकिने, प्राविधि चुहावटमा कमी आउने तथा लाइन विस्तारको लागत कम हुने प्राधिकरणले जनाएको छ ।

यो प्रविधि बढी जनघनत्व भएका सहरी क्षेत्र, औद्योगिक फिडर तथा विद्युत् माग बढी भएको तर कमजोर कन्डक्टर रहेका ठाउँमा बढी प्रभावकारी हुने सिंहले बताए । पछिल्लो समय सहरका घना वस्ती नयाँ वितरण लाइन विस्तार गर्नु असम्भव प्रायः हुँदै गएको छ । तर, त्यस्ता क्षेत्रमा बिजुलीको माग भने बढिरहेको हुन्छ ।

नयाँ लाइन विस्तार गर्न नसकिने तर माग बढाउनुपर्ने हुँदा यस्ता ठाउँमा ट्वीन कन्डक्टर प्रविधि वरदान सावित हुने देखिन्छ । प्राधिकरणका अनुसार यो प्रविधि अपनाउँदा एउटै पोलमा दुई वटा तार राख्न सकिने, नयाँ संरचनाको आवश्यकता नपर्ने, काम गर्ने समय बचत हुने, पटक-पटक लाइन काटिने समस्या अन्त्य हुने, गुणस्तरीय विद्युत् आपूर्तिको प्रत्याभूति जस्ता फाइदा हुनेछन् ।

यसैगरी, हावाहुरीको समयमा तार चुँडिने, जम्पर टुट्ने वा ट्रान्सफर्मर जल्ने समस्यालाई पनि यो प्रविधिले न्यूनिकरण गर्न सक्ने प्राधिकरणको दाबी छ । प्राधिकरणका अरू वितरण केन्द्रले समेत यो प्रविधि अनुशरण गरेर विद्युत् आपूर्तिमा दैनिकरूपमा निम्तिने समस्या समाधान गर्न सक्ने देखिन्छ ।

श्रोत : ऊर्जा खबर, २०७८/१/७

रुकुमगाडको ५ मेगावाट विद्युत असोजदेखि प्रणालीमा जोडिने

काठमाडौं । रुकुमपूर्वको सिस्नेमा निर्माणाधीन ५ मेगावाटको रुकुमगाड जलविद्युत आयोजनाले ६ महिनामा विद्युत उत्पादन सुरु गर्ने भएको छ । ८० प्रतिशत निर्माण पूरा भइसकेको आयोजना आगामी असोजदेखि राष्ट्रिय प्रसारण प्रणालीमा जोडिन लागेको हो ।

अहिलेसम्म आयोजनाको बाँध क्षेत्रका संरचनाको निर्माण पूरा भइसकेको राप्ती हाइड्रो एन्ड जनरल कन्स्ट्रक्सन कम्पनीका सञ्चालक विनय भण्डारीले बताए । ‘आयोजना पूरा हुने चरणमा पुगेको छ,’ उनले **ऊर्जा खबर**सँग भने, ‘बाँकी काम सम्पन्न गरेर ६ महिनामा ग्रिडमा जोड्छौं ।’

उनले खोलाको पानी विद्युतगृहमा खसाल्न २ किलोमिटर पाइप लाइन बिछ्याने काम भइरहेको बताए । अहिलेसम्म १६ सय मिटर पाइप बिछ्याइसकिएको छ ।

विद्युतगृहमा पनि धमाधम काम भइरहेको छ । विद्युतगृहको संरचना निर्माण भइरहेको उनले बताए । सिभिल संरचना तयार भएपछि इलेक्ट्रोमेकानिकल उपकरण जडानको काम सुरु गरिने पनि भण्डारीले बताए ।

आयोजना पूरा भएपछि उत्पादन हुने विद्युत मुसीकोट सबस्टेसनमा जोडिनेछ । आयोजनाको विद्युतगृहबाट सबस्टेसन २१ किलोमिटर टाढा छ । सबस्टेसनसम्म आवश्यक पर्ने प्रसारण लाइन कम्पनीले नै निर्माण गर्दैछ ।

कम्पनीले २०७५ सालदेखि आयोजनाको निर्माण सुरु गरेको थियो । यसअघि आयोजनाबाट गत पुसदेखि विद्युत उत्पादन गर्ने तालिका थियो । तर, कोरोना (कोभिड-१९) महामारीका कारण निर्माण प्रभावित हुँदा उत्पादन धकेलिएको हो ।

आयोजना सम्पन्न गर्न १ अर्ब रुपैयाँ लागत अनुमान गरिएको छ । कूल लागतको ७० प्रतिशत लगानी ३ वटा बाणिज्य बैंकले गरेका छन् । आयोजनामा प्राइमको अगुवाईमा सेन्चुरी र कुमारी बैंकले ऋण लगानी गरेका छन् ।

यो आयोजना पूरा भई सञ्चालनमा आएपछि वार्षिक २८.५७९ गिगावाट घन्टा विद्युत उत्पादन हुनेछ ।
बर्खामा २३.४९५ गिगावाट घन्टा र हिउँदमा ५.०८४ गिगावाट विद्युत उत्पादन हुने कम्पनीले जनाएको छ ।

श्रोत : ऊर्जा खबर, २०७८/१/८

चिलिमे-त्रिशूली प्रसारण लाइन पुसदेखि सञ्चालनमा आउने

काठमाडौं । निर्माणाधीन २२० केभी चिलिमे-त्रिशूली प्रसारण लाइन आयोजना ६० प्रतिशत पूरा भएको छ । रसुवाको आमाछोदिङ्मो गाउँपालिकाको गोल्जुडदेखि नुवाकोटको किस्पाडस्थित त्रिशूली थ्री 'बी' हब सबस्टेसनसम्म निर्माण हुने प्रसारण लाइन पुसदेखि सञ्चालनमा ल्याउने तयारी छ ।

लाइनको २५ वटा जग (फाउन्डेसन) तयार भइसकेको आयोजना संयोजक थर्कबहादुर थापाले बताए । उनका अनुसार २७ किलोमिटर लामो लाइनमा ७९ वटा टावर रहने छन् । प्रसारण लाइनको टावरका उपकरण आयोजना स्थलमा आउन थालिसकेकाले अब ठड्याउन सुरु गरिनेछ ।

‘निर्माणाधीन सान्जेन र रसुवागढीको विद्युत उत्पादन सुरु हुन अगाडी नै लाइन सम्पन्न गर्ने लक्ष्य छ’ उनले ऊर्जाखबरसँग भने, ‘लाइनको काम अबको ९ महिनाभित्र सम्पन्न गरी सञ्चालन गरिनेछ ।’ सान्जेन र रसुवागढीको विद्युत फागुनभित्र सम्पन्न गर्ने लक्ष्य रहेको बताइएको छ ।

भौगोलिक विकटता, स्थानीय अवरोध, डिजाइ निर्माणमा भएको ढिलाइ तथा पछिल्लो समय कोरोना (कोभिड-१९) महामारीका कारण कामले लक्ष्यअनुसार गति लिन नसक्दा लाइन ढिला भएको थापाले बताए ।

कोरोना महामारीका कारण कामदार अभावमा लामो समय प्रभावित प्रसारण लाइन निर्माणले विस्तारै गति लिन सुरु गरेको छ । कोरोना महामारी रोक्न गरिएको लकडाउन र निशेधाज्ञाले रोकिएको निर्माणले गति लिँदै गएको छ ।

गोल्जुडदेखि मैलुडसम्म २२० केभी ‘डबल सर्किट’ र मैलुडदेखि त्रिशूली थ्री ‘बी’ को हबसम्म ‘फोर सर्किट’ प्रसारण लाइन निर्माण हुनेछ । लाइन अन्तर्गत निर्माण हुने सबस्टेसनको पनि ७० प्रतिशत काम सकिएको छ । सबस्टेसनमा जडान हुने उपकरण आयोजनास्थलमा आउँदै छ ।

आयोजना पूरा गर्न १ अर्ब ७० करोड रुपैयाँ लागत अनुमान गरिएको छ । प्रसारण लाइन र सब-स्टेसन निर्माणका लागि नेपाल सरकार, जर्मन सहयोग नियोग केएफडब्लुको अनुदान तथा युरोपियन इन्भेस्टमेन्ट बैंकको ऋण लगानी छ ।

प्रसारण लाइन निर्माणका लागि चिनियाँ ठेकेदार पिङ्गाओ ग्रुप लिमिटेड र परमर्शदाताको रुपमा पावर ग्रिड इन्डियाले काम गरिरहेका छन् । प्रसारण लाइनअन्तर्गत नै चिलिमे हब सबस्टेसन पनि निर्माण हुँदैछ ।

यो प्रसारण लाइन पूरा भएपछि निर्माणाधीन १ सय ११ मेगावाटको रसुवागढी, ५७.३ मेगावाटका सान्जेन आयोजनाको विद्युत राष्ट्रिय प्रसारण प्रणालीमा जोडिनेछ । २ सय १६ मेगावाटको माथिल्लो त्रिशूली-१, १ सय २० मेगावाटको रसुवा भोटेकोसी, ७८ मेगावाटको सान्जेन खोला, २० मेगावाटको लाडटाङखोला, १४.३ मेगावाटको माथिल्लो मैलुङ खोला, ६.४२ मेगावाटको माथिल्लो मैलुङ 'ए' जलविद्युत लगायतका आयोजना पनि यही प्रसारण लाइनमा जोडिनेछ ।

श्रोत : ऊर्जा खबर, २०७८/१/८

ऊर्जा तथा जलस्रोत र सतर्कता केन्द्रका सचिव साटिए

काठमाडौं । सरकारले ऊर्जा, जलस्रोत तथा सिँचाइ मन्त्रालयसहित ४ जना सचिवको जिम्मेवारी हेरफेर गरेको छ । सोमबार बसेको मन्त्रिपरिषद् बैठकले यस्तो निर्णय गरेको हो ।

सरकारले ऊर्जाका सचिव दिनेशकुमार घिमिरेलाई राष्ट्रिय सतर्कता केन्द्रमा र केन्द्रका देवेन्द्र कार्कीलाई ऊर्जाको जिम्मेवारी तोकेको छ । यस्तै, वन तथा वातावरण मन्त्रालयमा डा. पेमनारायण कँडेल र बागमती प्रदेशको प्रमुख सचिवमा मुकुन्दप्रसाद पौड्यालको सरुवा भएको छ ।

ऊर्जा मन्त्रालय र मातहतका निकायमा झन्डै साढे दुई दशक विभिन्न जिम्मेवारी सम्हालेका इलेक्ट्रिकल इन्जिनियर घिमिरेलाई सम्भवतः पहिलो पटक सम्बन्धितभन्दा बाहिरको निकायमा जिम्मेवारी तोकिएको छ । उता सिभिल इन्जिनियर कार्कीले सडक विभागको महानिर्देशक हुँदै भौतिक पूर्वाधार तथा यातायात मन्त्रालय, जल तथा ऊर्जा आयोग, सतर्कता केन्द्रको सचिव हुँदै ऊर्जा सचिवको जिम्मेवारी सम्हाल्न पुगेका छन् ।

आफूले बुधबार दिउँसो मात्र ऊर्जा तथा जलस्रोत मन्त्रालयमा सरुवा भएको पत्र पाएको कार्कीले **ऊर्जा खबर**लाई बताए । २-३ दिनपछि अर्थात् ऊर्जाका निवर्तमान सचिव घिमिरेसँग समन्वय गरेर आफूले जिम्मेवारी सम्हाल्ने उनको भनाइ छ । उता सचिव घिमिरे भने मन्त्रालयको कामले प्रदेश १ को भ्रमणमा रहेको मन्त्रालयले जानकारी दियो ।

घिमिरे २०७५ पुस ९ गते सोमबार सचिवमा बढुवा भएका हुन् । उनको सचिवको कार्यकाल अब करिब २ वर्ष ८ महिना बाँकी छ । यस्तै, कार्कीको कार्यकाल करिब १३ महिना बाँकी छ । सरकारको विशिष्ट श्रेणी अर्थात् सचिवमा कार्यरत रहेको ५ वर्षपछि अनिवार्य अवकाश हुने प्रावधान छ ।

अघि बढ्यो दूधकोशी जलाशययुक्त आयोजना, डुबानमा पर्ने जग्गाको सेस्ता उतार्ने काम शुरु

खोटाङ । रभुँवाघाटबाट उत्पादन गर्न लागिएको ६३५ मेगावाट क्षमताको दूधकोशी जलाशययुक्त जलविद्युत् आयोजनाबाट डुबानमा पर्ने जग्गाको सेस्ता उतार्ने काम शुरु गरिएको छ । राष्ट्रिय गौरवको आयोजनामा पर्ने उक्त जलविद्युत्बाट डुबानमा पर्ने जग्गाधनीलाई मुआब्जा दिएर अधिग्रहण गर्ने उद्देश्यले जग्गाको सेस्ता उतार्ने काम शुरु गरिएको हो ।

खोटाङको रावाबेंसी गाउँपालिका-३ लामीडाँडा र ओखलढुङ्गाको चिशङ्खुगढी गाउँपालिका-६ भदौरेको सिमानामा पर्ने रभुँवाघाटबाट उत्पादन गर्न लागिएको उक्त जलाशययुक्त जलविद्युत् आयोजनाले ओगट्ने जग्गामध्ये रावाबेंसी गाउँपालिका (खोटाङ) भित्रका जग्गाको सेस्ता उतार्ने काम सम्पन्न गरिएको छ । हाल जलविद्युत् आयोजनाबाट डुबानमा पर्ने ओखलढुङ्गाको चिशङ्खुगढी गाउँपालिका र सोलुखुम्बुभित्रका जग्गाको सेस्ता उतार्ने काम भइरहेको आयोजनाका उपनिर्देशक सीताराम प्रखाछेँले बताए ।

समुद्री सतहबाट ६५० मिटर उचाइसम्मका जग्गा उक्त जलाशययुक्त जलविद्युत् आयोजनाबाट डुबानमा पर्ने विस्तृत परियोजना प्रतिवेदन (डीपीआर) मा उल्लेख छ । इआईए प्रतिवेदनमा तीन जिल्लाका एक हजार १५० घरधुरी स्थानीय बासिन्दा डुबानबाट प्रभावित हुने उल्लेख भए पनि आयोजनाबाट करिब दुई हजार ५०० घरधुरी प्रभावित हुने अनुमान गरिएको छ ।

तीन जिल्लाको व्यापारिक केन्द्रसमेत रहेको रभुँवाघाटमा निर्माण गरिने बाँधदेखि सोलुखुम्बुतर्फ दूधकोशी किनारमा १०, खोटाङतर्फको रावाखोलामा आठ र ओखलढुङ्गाको ठोटेनेखोला किनारमा चार किलोमिटर क्षेत्रफल डुबान हुने जनाइएको छ ।

करिब १९ वर्गकिलोमिटर क्षेत्रफलमा फैलिने उक्त आयोजनाबाट सात लाख १० हजार १० वर्गमिटर खेतीयोग्य जमिन, तीन हजार ३२० वर्गमिटर क्षेत्रफल जमिनमा लगाइएको फलफूलको बगैँचा, ४६ लाख ८६ हजार ७२९ वर्गमिटर क्षेत्रफल रहेको सिञ्चित जमिन, १० लाख २२ हजार ८७० वर्गमिटर पाखोबारी, एक हजार २२२ वर्गमिटर क्षेत्रफल रहेको माछा मार्ने ठाउँ, एक लाख ५५ हजार ४४३ वर्गमिटर निजी वन र ३४ हजार ३२१ वर्गमिटर क्षेत्रफलमा फैलिएको सामुदायिक वन डुबानमा पर्ने जनाइएको छ ।

आयोजनाले डुबान क्षेत्रका जग्गाधनीको नाममा जग्गाको सेस्ता कायम गर्नका लागि सहयोग गर्न स्थानीय सरकारलाई आग्रह गरेको छ । आयोजनाको जलाशयबाट डुबानमा पर्ने कतिपय स्थानीय बासिन्दाको नाममा मालपोत कार्यालयमा जग्गाको सेस्ता कायम नदेखिएकाले सेस्ता कायम गर्नका लागि सहयोग गर्न स्थानीय सरकारलाई आग्रह गरेको हो ।

आयोजनाले गत चैत २४ गते पठाएको पत्रका आधारमा सोही दिन प्रभावित क्षेत्रका वडालाई सहजीकरणका लागि पत्राचार गरेको रावाबँसी गाउँपालिका प्रमुख लीलानाथ निरौलाले बताए । दूधकोशी जलाशययुक्त जलविद्युत् आयोजनालाई आगामी आर्थिक वर्षबाटै अघि बढाउने सरकारले निर्णय गरेसँगै लगानी जुटाउन विकास साझेदार संस्थासँग औपचारिक छलफलसमेत थालिएको छ ।

अर्थ मन्त्रालयको अन्तर्राष्ट्रिय आर्थिक सहायता समन्वय महाशाखा र नेपाल विद्युत् प्राधिकरणले एशियाली विकास बैंक (एडीबी) , युरोपेली इन्भेस्टमेन्ट बैंक (इआइबी), एसियाली पूर्वाधार लगानी बैंक (एआइआइबी) र कोरियाली एक्जिम बैंकका प्रतिनिधिसँग प्रारम्भिक छलफल शुरु गरेका छन् । एडिबीले ५५ करोड डलरसम्म, इआइबीले ५० करोड डलर, एआइआइबीले ३० करोड डलर र एडीबीको निजी क्षेत्रमा लगानी गर्ने संयन्त्रमार्फत २० देखि ३० करोड डलरसम्म लगानी गर्न सकिने जानकारी जनाइएको छ ।

कोरियाली एक्जिम बैंकले हाइड्रोमेकानिकल, इलेक्ट्रोमेकानिकल र प्रसारण लाइनमध्ये कुनै एकमा सम्पूर्ण लगानी गर्न सकिने बताएको जनाइएको छ । जापान अन्तर्राष्ट्रिय सहयोग नियोग (जाइका)ले दूधकोशी जलाशययुक्त जलविद्युत् आयोजनाको पहिचान गर्दै उत्कृष्टको सूचीमा राखेको खोटाङका प्रतिनिधिसभा सदस्य एवं नेकपा एमाले संसदीय सदका प्रमुख सचेतक विशाल भट्टराईले बताए ।

दूधकोशीको रभुवाघाटबाट उत्पादित बिजुली प्रस्तावित सुनकोशी-ढल्केबर ४०० केभी प्रसारण लाइनमार्फत राष्ट्रिय प्रसारण प्रणालीमा जोडिने आयोजना प्रमुख वसन्त श्रेष्ठले बताएका छन् । जापान सरकारको सहयोगमा कोसी बेसिन अध्ययन गुरुयोजनाअन्तर्गत विसं २०४२ मा उक्त जलाशययुक्त जलविद्युत् आयोजनाको काम अघि बढाउन सिफारिस गरिएको विद्युत् प्राधिकरणले जनाएको छ ।

दूधकोशी जलाशययुक्त जलविद्युत् आयोजना सञ्चालनमा आएपछि विद्युतीय सेवासँगै जलाशयमा डुङ्गा सयर, माछापालन तथा पर्यटन विकास हुने अपेक्षा गरिएको छ । करिब २२० मिटर अग्लो बाँध हालेर निर्माण गरिने जलाशयमा त्रिधार्मिकस्थल हलसी आउने पर्यटकलाई डुङ्गा सयर गराउन सकिने जनाइएको छ ।

दूधकोशी जलाशययुक्त जलविद्युत् आयोजनालाई सफल बनाउन रमेश पौडेलको संयोजकत्वमा तीन जिल्ला (खोटाङ, ओखलढुङ्गा र सोलुखुम्बु)का प्रतिनिधि सम्मिलित सरोकार समाजसमेत गठन गरिएको छ । रासस

श्रोत : ऊर्जा खबर, २०७८/१/९

माथिल्लो तामाकोसी फेरि धकेलियो, आइतबारदेखि मुख्य सुरुङ्ग परीक्षण

काठमाडौं । बहुप्रतिक्षित ४ सय ५६ मेगावाटको माथिल्लो तामाकोसी जलविद्युत आयोजनाको विद्युत उत्पादन जेठमा धकेलिएको छ । आयोजनाको परीक्षण पूरा गर्न समय लाग्ने भएकाले विद्युत उत्पादन अवधि पनि धकेलिएको हो ।

आयोजनाको सबै चरणको परीक्षण पूरा गरेर विद्युत उत्पादन सुरु गर्न अझै ३ देखि ४ साताको समय लाग्ने प्रवर्द्धक अप्पर तामाकोसी हाइड्रो पावर कम्पनीका प्रमुख कार्यकारी अधिकृत विज्ञानप्रसाद श्रेष्ठले बताए । ‘सकेसम्म बैशाखभित्र तामाकोसीको ७६ मेगावाट प्रणालीमा जोड्ने हाम्रो लक्ष्य हो,’ उनले **ऊर्जा खबर**सँग भने, ‘काम गर्दै जाँदा जेठ पहिलो सातासम्म लम्बिन सक्छ ।’

उनले आइतबार (बैशाख १२ गते) देखि मुख्य सुरुङ्गमा पानी भरेर परीक्षण गर्न सुरु गरिने पनि बताए । उनले चाँडोमा आइतबारदेखि र ढिलोमा मंगलबारभित्र सुरुङ्ग परीक्षण सुरु गर्ने तयारी भइरहेको बताए ।

बाँध र डिसेन्डिङ बेसिन (बालुवा थिगाउने पोखरी) को सफल परीक्षण पूरा भइसकेको छ । उनले सुरुङ्गमा पानी भरेर परीक्षण गर्न १० दिनको समय लाग्ने बताए । यो अवधिमा मुख्य सुरुङ्गमा कुनै समस्या भए/नभएको हेरिनेछ । चुहिने वा अन्य प्रकारको समस्या देखिएमा सुरुङ्ग खाली गरेर मर्मत गरिनेछ ।

सुरुङ्गको सफल परीक्षणपछि मात्रै आयोजनाको विद्युतगृहमा पानी खसालेर परीक्षण उत्पादन सुरु गरिने श्रेष्ठले जानकारी दिए । पहिलो चरणमा आयोजनाको पहिलो युनिटबाट ७६ मेगावाट विद्युत राष्ट्रिय प्रसारण प्रणालीमा जोडिनेछ ।

बाँकी ५ युनिटको विद्युत पनि चालू आर्थिक वर्षभित्र प्रणालीमा जोडिनेछ । आयोजनाको विद्युत प्रवाह हुने गोंगर-न्यू खिम्ती प्रसारण लाइन पनि पूरा भइसकेको छ । अहिले आयोजनाको मुख्य सुरुङ्गबाट विद्युतगृहसम्म आउने पानी टर्वाइनमा खसाल्नुअघिको उच्च गति व्यवस्थापन गर्न वेल्डिङको काम भइरहेको छ । आइतबारसम्ममा वेल्डिङको काम पूरा गर्ने योजना छ ।

२०६८ सालमा निर्माण सुरु भएको आयोजना झण्डै १० वर्षमा पूरा हुन लागेको हो । आयोजनाबाट २०७२ सालदेखि विद्युत उत्पादन सुरु गर्ने तालिका भए पनि भूकम्प, नाकाबन्दी, पहिरो र कोरोना (कोभिड-१९)

महामारीको असर तथा ठेकेदारको ढिलासुस्तीले निर्माण अवधि लम्बिएको हो । स्वदेशी पुँजीमा निर्माण भएको आयोजनाको विद्युत उत्पादन अवधि लम्बिँदा लागत पनि बढेको छ ।

श्रोत : ऊर्जा खबर, २०७८/१/९

सर्वसाधारणलाई माथिल्लो तामाकोसी अवलोकनमा रोक, कर्मचारीका लागि अनिवार्य पिसिआर

दोलखा । कोरोना भाइरसको दोस्रो लहर बढ्दै गएपछि ४५६ मेगावाटको माथिल्लो तामाकोसी जलविद्युत् आयोजना क्षेत्र भ्रमण तथा अवलोकनमा रोक लगाइएको छ । पछिल्लो समय कोरोना भाइरस बढ्दै गएको र आगन्तुकको चाप पनि बढ्न थालेपछि आयोजनासँग सम्बन्धित बाहेकका व्यक्तिहरूलाई रोक लगाएको हो ।

बाह्य व्यक्तिहरूको आवागमन बढ्दा आयोजनामा काम गर्ने कर्मचारी तथा मजदुरहरू असुरक्षित हुने कारणले भ्रमणमा रोक लगाइएको आयोजनाका प्रशासन प्रमुख मित्रमणि पोखरेलले जानकारी दिए । 'निर्माण अन्तिम चरणमा रहेको र भित्रका कोही व्यक्तिमा संक्रमण भएमा काम रोकिन सक्ने अवस्थालाई मध्येनजर गर्दै भ्रमणमा रोक लगाइएको छ,' उनले भने ।

पोखरेलका अनुसार आयोजनाबाट बाहिर जाने र भित्रिने कर्मचारीहरूका लागि समेत पिसिआर अनिवार्य गरिएको छ । पिसिआर अनिवार्य गरेपछि अति आवश्यक कामबाहेक आयोजनास्थल छाड्ने र आउने कर्मचारीहरू घटेका छन् । आयोजनाको बैशाख मसान्त भित्र विद्युत् उत्पादन गर्ने गरी सुरुङको सरसफाइ, पेनस्टक पाइप जडानको अन्तिम काम जारी छ ।

आयोजनाले सुरुङमा पानी हालेर परीक्षण गर्नका लागि बिहीबारबाट बाँधमा पानी भर्ने तयारी गरेको छ । बुधबारबाट पानी भर्ने योजना भए पनि तयारी पूरा नभएकाले बुधबार नदी थुनिएन । बाँध र डिस्याण्डरमा पानी भरिएपछि सुरुङमा पानी हालेर सुरुङ र पेनस्टक पाइपको परीक्षण गर्ने आयोजनाको तयारी छ ।

श्रोत : ऊर्जा खबर, २०७८/१/१०

पानी पर्न थाल्यो तर खोलाको बहाब बढेन, विद्युत् उत्पादनको अवस्था चिन्ताजनक

काठमाडौं । देशमा सरकार वा निजी क्षेत्रले निर्माण गरेका अधिकांश जलविद्युत् आयोजना नदी प्रवाही (आरओआर) छन् । यिनको उत्पादन हिउँदमा जडित क्षमताको एक तिहाईसम्म घट्ने गर्छ । तर, चालू आर्थिक वर्षमा त लामो समयसम्म पानी नपर्दा खोलाको बहाब अझ सुकेर विद्युत् उत्पादन चिन्ताजनक अवस्थामा पुगको छ ।

अहिले देशमा तीन-चार प्रकारका विद्युत् आयोजना सञ्चालनमा छन् । एक, नदी प्रवाही जलविद्युत्, दुई अर्धजलाशय अर्थात् पिकिड, तीन जलाशय र चार सोलार आयोजना सञ्चालनमा छन् । सर्सती हेर्दा सरकारले भन्दै आएको इनर्जी मिक्स (मिश्रण) को अवस्था देखिन्छ । तर, व्यवहारमा यस्तो देखिइरहेको छैन ।

नेपाल विद्युत् प्राधिकरणको प्रणालीमा अहिले करिब १५ सय मेगावाट विद्युत् उपलब्ध छ । यसमध्ये १०६ मेगावाट (कुलेखानी) का जलाशय आयोजना छन् । यस्तै, करिब ३७३ मेगावाट (प्राधिकरण) का आयोजना पिकिड छन् । करिब हजार मेगावाट नदी प्रवाही र २०-२५ मेगावाटको हाराहारीमा सौर्य विद्युत् छ ।

पछिल्लो समयको औसत विद्युत् उच्च माग १४ सय मेगावाटकै हाराहारीमा देखिन्छ । माथि देखिएको देशभित्रको मिश्रित ऊर्जा प्रणालीले यो मागको करिब ५० प्रतिशत धान्न पनि सकेको छैन । यही माग धान्न नसकेर भारतबाट उच्च माग हुँदाको समयमा ८ सय मेगावाटसम्म विद्युत् आयात गरिएको छ ।

पछिल्ला केही दिनयता देशभर सामान्यरूपमा पानी परिरहेको छ । तर, खोलामा पानीको बहाब नबढ्दा नदी प्रवाही विद्युत्गृहको उत्पादनमा सुधार हुन सकेको छैन । उल्टै घट्टै गएको छ । यो अवस्थाले प्राधिकरणलाई बाध्यतावश भारतबाट विद्युत् आयात बढाउनु परिरहेको छ । 'अब बिजुली बढी हुन्छ बेचनका लागि बजार खोज्नुपर्छ' भनिरहँदा उत्पादन स्वाट्टै घटेर स्वदेशी उत्पादनले ५० प्रतिशत पनि धान्न नसक्नु आश्चर्यको विषय बनेको छ ।

अहिले केन्द्रीय प्रणालीमा निजी क्षेत्रको योगदान ७७२ मेगावाटभन्दा बढी छ भने सरकारको (प्राधिकरण) को ६४६ मेगावाट पुगेको छ । यसो हेर्दा क्षमताका आधारमा निजी क्षेत्रले सरकारलाई उछिनिसकेको

अवस्था छ । तर, लाजमर्दो अवस्था सरकारलाई उछिनेको निजी क्षेत्रको हिउँदको उत्पादन पुगनपुग २०० मेगावाट पनि छैन ।

उता ६४६ मेगावाट जडित क्षमता रहेको प्राधिकरणले प्रणालीमा झन्डै ४५० मेगावाटसम्म योगदान गरिरहेको छ भने निजी क्षेत्रले २०० मेगावाट । निजी क्षेत्रले आयोजना निर्माण गर्दा खोल्साखाल्सीको पानी प्रयोग गर्ने, राम्रो अध्ययन नगर्ने र हचुवामा क्षमता बढाउने गर्दा अहिले विद्युत् माग र आपूर्तिबीच डरलाग्दो असन्तुलन देखिएको छ ।

६४६ मेगावाट जडित क्षमता रहेको प्राधिकरणले प्रणालीमा झन्डै ४५० मेगावाटसम्म योगदान गरिरहेको छ भने निजी क्षेत्रले २०० मेगावाट । निजी क्षेत्रले आयोजना निर्माण गर्दा खोल्साखाल्सीको पानी प्रयोग गर्ने, राम्रो अध्ययन नगर्ने र हचुवामा क्षमता बढाउने गर्दा अहिले विद्युत् माग र आपूर्तिबीच डरलाग्दो असन्तुलन देखिएको छ ।

हुनत, अहिले खोलाको बहाब औसत करिब ६७ प्रतिशतसम्म घटेको देखिन्छ । यही कारण निजी क्षेत्रको जडित क्षमता बढे पनि ऊर्जा उत्पादन गत वर्षको भन्दा ज्यादै कम छ । निजी क्षेत्रको उत्पादन २०० मेगावाट हुनुले पनि यसको प्रस्ट संकेत गरेको छ । पानी नपरेर कुलेखानी जलाशयमा पानी सञ्चित नहुँदा र खोलाको बहाब निरन्तर घटिरहँदा प्राधिकरणका विद्युत्गृहको उत्पादन पनि सन्तोषजनक भने छैन ।

प्राधिकरणका अनुसार अहिले सञ्चालनमा रहेको सबैभन्दा ठूलो १४४ मेगावाटको कालीगण्डकी 'ए'को उत्पादन करिब ४९ मेगावाट छ । तीन वटा युनिट रहेको यस विद्युत्गृहमा एउटा युनिटका लागि ४७ मिटर क्यूसेक (मिटर क्यूबिक प्रतिसेकेण्ड) चाहिनेमा बुधबार (बैशाख ८ गते) ५७.७१ मिटर क्यूसेक थियो ।

यसैगरी, बैशाख ८ गतेकै तथ्यांक हेर्दा ७० मेगावाटको मरूयाङ्दी ४१.९७ मेगावाटमा सञ्चालन भइरहेको थियो । जबकि, दुई वटा युनिट रहेका यस विद्युत्गृहमा एउटा युनिटका लागि ३० मिटर क्यूसेक पानी चाहिन्छ । त्यो दिन मरूयाङ्दीका लागि ५५.४० मिटर क्यूसेक पानी उपलब्ध रहेको ठूला आयोजना सञ्चालन विभागका निर्देशक रामकुमार यादवले जानकारी दिए ।

उता ७० मेगावाटको मध्यमरूयाङ्दी २७.५० मेगावाटमा चलेको थियो । अहिले पनि यसको उत्पादनमा खासै सुधार नआएको विद्युत् केन्द्रले जानकारी दिएको छ । दुई वटा युनिट रहेको यस विद्युत्गृहमा एउटा युनिटका लागि ४२.४० मिटर क्यूसेक पानी चाहिन्छ । बुधबार यस क्षेत्रमा ३१.२५ मिटर क्यूसेकमात्र पानी उपलब्ध थियो ।

दैनिक ६ घन्टासम्म पिकिङ गर्न सकिने ३० मेगावाटको चमेलियाको अवस्था झन् विकराल थियो । त्यहाँबाट करिब ७ मेगावाटमात्र उत्पादन भइरहेको थियो । एउटा युनिटलाई १८ मिटर क्यूसेक पानी चाहिनेमा ९.२८ मिटर क्यूसेकमात्र रहेको यादवले बताएका थिए । यस्तै, ६० मेगावाटको त्रिशूली-३ 'बी' पनि २७.३ मेगावाटमा सञ्चालन भएको थियो ।

काठमाडौं लगायत यस वरिपरिका क्षेत्रमा सामान्य वर्षा भए पनि कुलेखानीको सतहमा खासै सुधार हुन सकेको छैन । बैशाख १ गते १५०५.५५ मिटर रहेको कुलेखानीको जलाशयको सतह गत शुक्रबार ३ गते परेको सामान्य वर्षाले ५० मिटर बढेको कुलेखानी पहिलोका केन्द्र प्रमुख धिरेन्द्र चौधरीले बताए ।

कुलेखानी जलाशयमा पानीको सतह बैशाख ८ गते १५०५.९१ मिटर थियो । तर, शुक्रबार (बैशाख १० गते) बिहानको पानीको सतह १५०५.६० मिटर रहेको चौधरीले जानकारी दिए । यो हिसाबले पनि कुलेखानी जलाशय क्षेत्रमा खासै पानी नपरेको देखिन्छ ।

यता निजी क्षेत्रका विद्युत्गृहको उत्पादनको अवस्था अझ भयावह देखिन्छ । बैशाख १ गते साँझ ७.३० बजेको तथ्यांक हेर्दा १७० मेगावाट जडित क्षमता रहेको काबेली कोरिडोरमा जम्मा २२ मेगावाट उत्पादन देखिएको थियो । त्यो दिन २९ मेगावाटको सानिमा माईबाट जम्मा १.७ मेगावाट उत्पादन भएको प्राधिकरण भार प्रेषण केन्द्रको तथ्यांकले देखाउँछ ।

बैशाख १ गते साँझ ७.३० बजेको समयमा ६० मेगावाटको खिम्तीबाट २० मेगावाट, ४५ मेगावाटको भोटेकोसीबाट १६ मेगावाट, २२ मेगावाटको बागमतीबाट ७.४ मेगावाट, २२ मेगावाटको चिलिमेबाट ९.८ मेगावाट, १२ मेगावाटको झिम्रुकबाट ५ मेगावाट, २५ मेगावाटको माथिल्लो मोदीबाट ७.१ मेगावाट, तल्लो मोदीबाट ४ मेगावाट उत्पादन भएको केन्द्रको तथ्यांकमा उल्लेख छ ।